ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 20ής Ιανουαρίου 1988

σχετικά με το σχέδιο της βελγικής κυβέρνησης να χορηγήσει ενίσχυση στην επιχείρηση Roger Vanden Berghe NV, παραγωγό νημάτων και ταπήτων πολυπροπυλενίου που βρίσκεται στο Desselgem, Βέλγιο

(Τα κείμενα στη γαλλική και ολλανδική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)

(88/173/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 93 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, όπως προβλέπεται από το εν λόγω άρθρο 93, και αφού έλαβε υπόψη της τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας ότι:

I

Με επιστολή της 23ης Μαρτίου 1987 και αναφερόμενη στον κώδικα για τις ενισχύσεις στον τομέα των συνθετικών ινών και νημάτων, η βελγική κυβέρνηση κοινοποίησε στην Επιτροπή το σχέδιό της να παράσχει οικονομική στήριξη στην επιχείρηση Roger Vanden Berghe NV, παραγωγό νημάτων και ταπήτων πολυπροπυλενίου που βρίσκεται στο Desselgem. Περισσότερες πληροφορίες χορηγήθηκαν με τέλεξ της 13ης Μαΐου 1987.

Η ενίσχυση αυτή, η οποία ήταν δυνατό να χορηγηθεί βάσει του νόμου οικονομικής μεταρρύθμισης της 4ης Αυγούστου 1978, αποσκοπεί στη διευκόλυνση επενδύσεων ύψους 47,98 εκατομμυρίων βελγικών φράγκων με στόχο την αύξηση της ικανότητας παραγωγής νημάτων πολυπροπυλενίου, και θα είχε τη μορφή επιχορήγησης ποσού 6 812 450 βελγικών φράγκων.

Μετά από προκαταρκτικό έλεγχο, η Επιτροπή θεώρησε ότι η σχεδιαζόμενη ενίσχυση δεν πληρούσε τους όρους που πρέπει να τηρούνται ώστε να μπορεί να χορηγηθεί οποιαδήποτε από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται από το άρθρο 92 παράγραφος 3 της συνθήκης και, ιδίως, ότι δεν ευθυγραμμιζόταν με τον κώδικα ενισχύσεων στον τομέα των συνθετικών ινών και νημάτων που είχε θεσπίσει η Επιτροπή το 1977, ο οποίος κοινοποιήθηκε στα κράτη μέλη με επιστολή της 19ης Ιουλίου 1977 και δημοσιεύθηκε στο Δελτίο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων του Ιουλίου/Αυγούστου 1977 στο σημείο 1.5.3 και Νοεμβρίου στο σημείο 2.1.47, και του οποίου η ισχύς είχε παραταθεί το 1979, 1981, 1983, 1985 και 1987.

Σύμφωνα με το εν λόγω κώδικα, οι ενισχύσεις πρέπει να αποφεύγονται εφόσον έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της ικανότητας παραγωγής στο σχετικό τομέα. Στην παρούσα υπόθεση, η ενίσχυση αποβλέπει στην αύξηση της ικανότητας παραγωγής νημάτων πολυπροπυλενίου κατά 100 %.

Η Επιτροπή θεώρησε επίσης ότι η επένδυση αυτή είχε αναληφθεί ήδη από το 1985 χωρίς την ανάγκη κρατικής ενίσχυσης, η οποία προτάθηκε να χορηγηθεί αναδρομικά το 1987. Έτσι, η ενίσχυση ήταν μεν τότε αλλά δεν είναι πλέον αναγκαία για την ανάπτυξη των συγκεκριμένων οικονομικών δραστηριοτήτων και, κατά συνέπεια, θα παρείχε αδικαιολόγητο πλεονέκτημα στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση, της οποία με τον τρόπο αυτό θα ενισχυόταν απλώς η χρηματοοικονομική κατάσταση. Η ενίσχυση θα επηρέαζε, ενδεχομένως, τους όρους των συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών και θα νόθευε τον ανταγωνισμό χωρίς τούτο να δικαιολογείται κατά κανένα τρόπο από το κοινοτικό συμφέρον κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 3.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 93 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο της συνθήκης.

Με επιστολή της 26ης Ιουνίου 1987, η Επιτροπή κάλεσε τη βελγική κυβέρνηση να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Τα άλλα κράτη μέλη ενημερώθηκαν σχετικά στις 4 Αυγούστου και οι τρίτοι ενδιαφερόμενοι στις 8 Οκτωβρίου 1987.

II

Με επιστολή της 21ης Σεπτεμβρίου 1987, η βελγική κυβέρνηση πληροφόρησε την Επιτροπή ότι δεν είχε υποβάλει παρατηρήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας που είχε κινηθεί.

Στα πλαίσια των διαβουλεύσεων με τους ενδιαφερόμενους, τέσσερα άλλα κράτη μέλη και δύο ενώσεις επιχειρήσεων του σχετικού τομέα υποστήριξαν την άποψη της Επιτροπής που είχε διατυπωθεί κατά την εν λόγω διαδικασία.

III

Υπάρχει μεγάλος όγκος συναλλαγών στον τομέα των συνθετικών νημάτων και ιδιαίτερα των νημάτων πολυπροπυλενίου, όπου το 60 % περίπου της συνολικής παραγωγής του προϊόντος αυτού στην Κοινότητα αποτελεί το αντικείμενο ενδοκοινοτικών συναλλαγών. Η συγκεκριμένη επιχείρηση, της οποίας η ικανότητα παραγωγής αυξήθηκε από 2,95 % σε 5,9 % της συνολικής κοινοτικής παραγωγικής ικανότητας μέσω της εξεταζόμενης επένδυσης, συμμετέχει δραστήρια σ' αυτές τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, εξάγοντας 30 % της παραγωγής της στα άλλα κράτη μέλη.

Η σχετική αγορά, στην παρούσα υπόθεση, είναι η αγορά των νημάτων πολυπροπυλενίου που χρησιμεύουν για την παραγωγή ταπήτων, η οποία απορροφά τα 2/3 περίπου της συνολικής παραγωγής νημάτων πολυπροπυλενίου στην Κοινότητα. Παρά την αυξανόμενη κατανάλωση, συνεχίζουν να υπάρχουν στην αγορά αυτή σημαντικές πλεονάζουσες ικανότητες παραγωγής, δεδομένου ότι δημιουργούνται νέες

μονάδες με πολύ γρήγορο ρυθμό. Από το 1985 έως το 1986, για παράδειγμα, η παραγωγή και η κατανάλωση στην Κοινότητα αυξήθηκε κατά 3,8 %, ενώ οι ικανότητες παραγωγής κατά 9 %. Ο σημερινός βαθμός χρησιμοποίησης των μονάδων παραγωγής στην Κοινότητα που είναι 82 %, ενώ ήταν 86 % το 1985, είναι ανεπαρκής, ενόψει ιδίως της σημαντικής και αυξανόμενης πίεσης που ασκείται από τρίτες χώρες.

Αποτέλεσμα αυτού είναι ότι υφίσταται ανταγωνισμός μεταξύ των 47 παραγωγών νημάτων πολυπροπυλενίου στην Κοινότητα. Η εξεταζόμενη επιχείρηση κατείχε τη 18η θέση στην ομάδα αυτήν πριν από την επένδυση, ενώ τώρα τοποθετείται μεταξύ των δέκα πλέον σημαντικών παραγωγών νημάτων πολυπροπυλενίου στην Κοινότητα.

Η σχεδιαζόμενη ενίσχυση ύψους 6 812 450 βελγικών φράγκων που επρόκειτο να χορηγηθεί βάσει του νόμου οικονομικής μεταρρύθμισης της 4ης Αυγούστου 1978, αποτελεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης. Το ποσό αυτό, ακόμη και αν είναι σχετικά μικρό σε απόλυτους αριθμούς, συνιστά σημαντικό πλεονέκτημα επειδή η ενίσχυση θα μείωνε το επενδυτικό κόστος κατά 8,1 % σε καθαρό ισοδύναμο επιχορήγησης και θα επέτρεπε στην επιχείρηση να αυξήσει την ικανότητα παραγωγής της κατά 100 %, χωρίς να είναι υποχρεωμένη να φέρει το βάρος ολόκληρου του κόστους που συνδέεται με την αύξηση αυτή, πράγμα που όφειλαν να πράξουν οι μη ενισχυόμενοι ανταγωνιστές της, εφόσον επιθυμούσαν να προβούν σε τέτοιες επενδύσεις. Συνεπώς, με την ενίσχυση θα ενισχυόταν η θέση της επιχείρησης έναντι των ανταγωνιστών της στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, το οποίο επίσης θα επηρεαζόταν από την ενίσχυση αυτή. Δεδομένου ότι υπάρχει σημαντικό εμπόριο νημάτων πολυπροπυλενίου στην Κοινότητα, επειδή ο ανταγωνισμός είναι πολύ έντονος και η επιχείρηση αυτή συμμετέχει δραστήρια στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, η σχεδιαζόμενη ενίσχυση ενδέχεται να επηρεάσει αυτές και να νοθεύσει ή να απειλήσει με νόθευση τον ανταγωνισμό κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης. Το άρθρο 92 παράγραφος 1 θέτει την αρχή σύμφωνα με την οποία οι ενισχύσεις που παρουσιάζουν τέτοια χαρακτηριστικά είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

Οι παρεκκλίσεις από την αρχή αυτή, που εκτίθενται στο άρθρο 92 παράγραφος 2 της συνθήκης, δεν εφαρμόζονται στην προκειμένη περίπτωση λόγω του χαρακτήρα της ενίσχυσης και επειδή ο νόμος βάσει του οποίου η ενίσχυση επρόκειτο να χορηγηθεί δεν επιδιώκει τέτοιους στόχους.

Στο άρθρο 92 παράγραφος 3 απαριθμούνται οι ενισχύσεις που μπορούν να θεωρηθούν ως συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά. Το συμβιβάσιμο με τη συνθήκη πρέπει να προσδιορίζεται στο πλαίσιο της Κοινότητας και όχι σε σχέση με μεμονωμένο κράτος μέλος. Για να διασφαλιστεί η καλή λειτουργία της κοινής αγοράς και λαμβανομένων υπόψη των αρχών του άρθρου 3 στοιχείο η) της συνθήκης, απαιτείται όπως οι παρεκκλίσεις του άρθρου 92 παράγραφος 1, όπως αναφέρονται στην παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου, πρέπει να ερμηνεύονται αυστηρά όταν ελέγχεται η εφαρμογή καθεστώτος ενισχύσεων ή οποιαδήποτε μεμονωμένη χορήγηση ενίσχυσης.

Ειδικότερα, οι παρεκκλίσεις αυτές μπορούν να χορηγούνται μόνον όταν η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η ελεύθερη λειτουργία της αγοράς και μόνο, χωρίς την ενίσχυση, δεν θα οδηγούσε τον μελλοντικό δικαιούχο της ενίσχυσης να υιοθετήσει συμπεριφορά τέτοια που να συμβάλλει στην επίτευξη ενός από τους προαναφερόμενους στόχους.

Η εφαρμογή των παρεκκλίσεων σε περιπτώσεις που δεν συμβάλλουν στην επίτευξη τέτοιου στόχου ή στις περιπτώσεις που κάποια ενίσχυση δεν είναι αναγκαία για το σκοπό αυτό, σημαίνει ότι παρέχονται αδικαιολόγητα πλεονεκτήματα σε ορισμένους κλάδους ή επιχειρήσεις κρατών μελών, των οποίων απλώς ενισχύεται η χρηματοοικονομική θέση και ενδέχεται να επηρεαστούν οι όροι των συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών και να νοθευτεί ο ανταγωνισμός, χωρίς τούτο να δικαιολογείται κατά κανένα τρόπο από το κοινοτικό συμφέρον.

Η βελγική κυβέρνηση δεν ήταν σε θέση να παράσχει, και η Επιτροπή δεν επεσήμανε κανένα στοιχείο που να δικαιολογεί το συμπέρασμα ότι η σχεδιαζόμενη ενίσχυση εμπίπτει σε μια από τις κατηγορίες παρεκκλίσεων του άρθρου 92 παράγραφος 3.

Όσον αφορά τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται από το άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ), που αφορούν ενισχύσεις οι οποίες χορηγούνται για την προώθηση ή διευκόλυνση της ανάπτυξης ορισμένων περιοχών, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το βιοτικό επίπεδο στο Βέλγιο δεν είναι ασυνήθως χαμηλό ούτε υπάρχει εκεί σοβαρή υποαπασχόληση, κατά την έννοια της παρεκκλίσεως του στοιχείου α)· εξάλλου, η βελγική κυβέρνηση δεν επικαλέστηκε ούτε την παρέκκλιση που προβλέπεται στο ίδιο στοιχείο. Λόγω του ότι η σχεδιαζόμενη ενίσχυση αφορά μεμονομένη επιχείρηση σε συγκεκριμένο οικονομικό τομέα, ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασής της, δεν αποσκοπεί ούτε είναι κατάλληλη για την ανάπτυξη ορισμένων περιοχών όπως προβλέπεται από την παρέκκλιση του στοιχείου γ).

Όσον αφορά τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται από το άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο β), είναι σαφές ότι η ενίσχυση αυτή δεν αποβλέπει στην προώθηση της εκτέλεσης σημαντικού σχεδίου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή στην άρση σοβαρής διαταραχής της βελγικής οικονομίας. Μια ειδική ενίσχυση υπέρ ενός και μόνον παραγωγού πολυπροπυλενίου και ταπήτων δεν θεωρείται κατάλληλη για την αντιμετώπιση του είδους της κατάστασης που περιγράφεται στην εν λόγω διάταξη.

Σχετικά με την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) για «ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων», πρέπει να παρατηρηθεί ότι, στον τομέα των συνθετικών ινών και νημάτων γενικότερα, και ειδικότερα των νημάτων πολυπροπυλενίου, υπάρχει υψηλό επίπεδο συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών και ο ανταγωνισμός είναι ιδιαίτερα έντονος, λόγω των συνεχιζόμενων και αναμφισβητήτων πλεονασμάτων δυναμικού παραγωγής, όπως τεκμη-

ριώνεται από τα προαναφερόμενα στοιχεία. Για τους λόγους αυτούς, οι συνθετικές ίνες και τα νήματα υπόκεινται στον κώδικα για τις ενισχύσεις στον τομέα των συνθετικών ινών, που έχει θεσπιστεί από την Επιτροπή το 1977 και παρατάθηκε το 1979, 1981, 1983 και 1985.

Στην επιστολή της της 7ης Ιουλίου 1987, με την οποία παρατείνεται το σύστημα ελέγχου των ενισχύσεων για περαιτέρω διετή περίοδο μέχρι τις 19 Ιουλίου 1989, η Επιτροπή τόνισε προς τα κράτη μέλη ότι διατυπώνει δυσμενή, κατ' αρχήν, γνώμη όσον αφορά τις σχεδιαζόμενες ενισχύσεις, είτε αυτές είναι τομεακές είτε περιφερειακές ή γενικής φύσεως, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της καθαρής ικανότητας παραγωγής των επιχειρήσεων του τομέα αυτού. Υπενθύμισε επίσης στα κράτη μέλη ότι συνεχίζει να αντιμετωπίζει ευνοϊκά μόνο τα σχέδια χορήγησης ενισχύσεων που αποβλέπουν στην επιτάχυνση ή τη διευκόλυνση της διαδικασίας μετατροπής των εγκαταστάσεων προς άλλες δραστηριότητες ή τις αναδιαρθρώσεις που οδηγούν σε μειώσεις της ικανότητας παραγωγής.

Τα ταπητουργικά νήματα πολυπροπυλενίου ανήκουν στην ομάδα προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο του κώδικα ενισχύσεων στις συνθετικές ίνες και νήματα, και η εν προκειμένω εξεταζόμενη επένδυση, η οποία πραγματοποιήθηκε το 1985, αφορά την επέκταση κατά 100 % μιας μονάδας παραγωγής νημάτων πολυπροπυλενίου.

Οποιαδήποτε τεχνητή μείωση του κόστους επέκτασης που φέρει παραγωγός νημάτων πολυπροπυλενίου εξασθενεί, ενδεχομένως, υπό τους όρους που περιγράφονται ανωτέρω, την ανταγωνιστική θέση των άλλων παραγωγών και μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του βαθμού χρησιμοποίησης των μονάδων παραγωγής και τη συμπίεση των τιμών εις βάρος, και μάλιστα με τυχόν απομάκρυνση από την αγορά, άλλων παραγωγών, όχι μόνο πολυπροπυλενίου αλλά και άλλων εναλλακτικών νημάτων, όπως πολυαμιδίου, οι οποίοι είχαν μέχρι τότε επιβιώσει χάρη στην αναδιάρθρωση και τις βελτιώσεις της παραγωγικότητας, στις οποίες είχαν προβεί βασιζόμενοι στους δικούς τους πόρους.

Για τους ίδιους ή παρόμοιους λόγους, η Επιτροπή έχει στο παρελθόν απαγορεύσει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε άλλους παραγωγούς νημάτων πολυπροπυλενίου στην Κοινότητα. (Βλέπε αποφάσεις 84/428/ΕΟΚ της 27ης Ιουνίου 1984 και 85/471/ΕΟΚ της 10ης Ιουλίου 1985).

Συνεπώς, η σχεδιαζόμενη ενίσχυση δεν ανταποκρίνεται στους όρους οι οποίοι πρέπει να πληρούνται για να μπορεί να εφαρμοστεί μια από τις παρεκκλίσεις από τον κώδικα για τις ενισχύσεις στον τομέα των συνθετικών ινών και νημάτων.

Επίσης, η ενίσχυση αυτή σχεδιάζεται με αναδρομική εφαρμογή για επένδυση που πραγματοποιήθηκε το 1985 χωρίς την προσφυγή σε κρατική ενίσχυση. Έτσι, η ενίσχυση ήταν μεν αλλά δεν είναι πλέον αναγκαία για την ανάπτυξη της σχετικής επιχείρησης και απλώς παρέχει σ' αυτή αδικαιολόγητα πλεονεκτήματα.

Συνάγεται λοιπόν το συμπέρασμα ότι η σχεδιαζόμενη ενίσχυση προς όφελος της Roger Vanden Berghe NV, όπως αυτή κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή, επειδή υποστηρίζει αναδρομικά, σ' έναν τομέα που αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα πλεονάζοντος δυναμικού, την επέκταση της ικανότητας παραγωγής στην οποία έχει προβεί η επιχείρηση αυτή, η θέση της οποίας στην αγορά δεν προσδιορίζεται πλέον αποκλειστικά με βάση την αποτελεσματικότητα, τις δυνάμεις και τα χαρακτηριστικά της, ενώ παράλληλα συμβάλει στην ανάπτυξη συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας, πρέπει να θεωρηθεί ότι επηρεάζει δυσμενώς τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον.

Κατά συνέπεια, η σχεδιαζόμενη ενίσχυση δεν ανταποκρίνεται στους όρους που πρέπει να πληρούνται για την εφαρμογή μιας των παρεκκλίσεων του άρθρου 92 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΟΚ,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η σχεδιαζόμενη ενίσχυση ύψους 6 812 540 βελγικών φράγκων που πρόκειται να χορηγηθεί στην επιχείρηση Roger Vanden Berghe NV και κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή με επιστολή της 23ης Μαρτίου 1987, είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 92 της συνθήκης ΕΟΚ.

Συνεπώς, η βελγική κυβέρνηση οφείλει να μην προβεί στην εκτέλεση του σχεδίου αυτού.

Άρθρο 2

Η βελγική κυβέρνηση ενημερώνει την Επιτροπή σε προθεσμία δύο μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης σχετικά με τα μέτρα που έχει λάβει για να συμμορφωθεί με αυτήν.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο του Βελγίου.

Βρυξέλλες, 20 Ιανουαρίου 1988.

Για την Επιτροπή

Peter SUTHERLAND

Μέλος της Επιτροπής